

**HEEMKUNDE-KRING
"AMALIA VAN SOLMS"**

Baarle-Hertog-Nassau

De Heemkunde-Kring 'Amalia van Solms' stelt zich ten doel zich actief bezig te houden met het erfgoed van onze gemeenten met de bedoeling:

- onze kennis ervan te vergroten
- het waardevolle uit vroegere tijden te behouden en te beschermen
- de verzamelde gegevens vast te leggen voor het nageslacht.

De Kring verzamelt informatie over velerlei onderwerpen uit de historie van Baarle, Castelle, Ulicoten en Zondereigen in de ruimste zin des woords.

Heemkunde-Kring "Amalia van Solms"

'HEEMHUIS'

Kerkstraat 4

2338 Baarle Hertog

Bank: 10.38.94.969 Rabo-bank Baarle Nassau

418-1014691-23 Kredietbank Baarle Hertog

Overname van artikelen of gedeelten ervan uit deze publicatie is slechts toegestaan na schriftelijke toestemming van de auteur/redactie.

Nieuwsbrief

Heemkunde-Kring "Amalia van Solms"

Baarle Hertog-Nassau

verschijnt 4x per jaar

Redactie: Fons Raeijmaekers

Tel: 699624

Redactieadres: "Heemhuis"

Kerkstraat 4

2338 Baarle Hertog

5e jaargang no.2

april 1990

INHOUD:

46	Voorwoord	Voorzitter A. Jacobs
47	Het onderwijs in Ulicoten (2)	A.M.C. Zom
52	De drukke jaren 90	E. Ragas
54	Baarle en de luchtoorlog 39-45	A.P. de Jong
57	Dieren in het heem	A.v.Eyl-v.d.Klashorst
62	De dieren (gedicht)	Aart van der Leeuw
63	Arme Amalia (2)	A. van Tuijl
65	Statenloos	F. Raeijmaekers
67	30 jaar geleden (2)	F. Raeijmaekers
71	Alg. Ledenvergadering 6-3-90	Secretariaat
73	Cursus oud schrift	H. Janssen
74	Nieuwe leden	
75	Mededelingen	

OPROEP

Werk mee aan het boek dat bij
gelegenheid van het duizendjarig
bestaan van Baarle moet verschijnen

VOORWOORD

Op de Algemene Ledenvergadering van 6 maart jl. waren vele leden aanwezig. Tijdens deze geanimeerde vergadering kwamen tal van zaken aan de orde, zoals o.a. het jaarprogramma en aanleg centrale verwarming.

Het jaarprogramma is gevarieerd en voor ieder lid zal er wel een activiteit zijn die hem of haar aanspreekt. Wat de C.V. betreft kwamen vanuit de vergadering diverse bruikbare suggesties. Deze zal het bestuur in de besluitvorming beslist meenemen. Vóór de vakantieperiode hopen we deze zaak afgerond te hebben.

De 1-april-grap leverde de nodige reacties en publiciteit op. Uit de reacties bleek dat velen aan de opgravingen zouden meedoen. Het mooiste zou zijn als deze 1 april grap er toe zou leiden dat er daadwerkelijk opgravingen zouden komen. Wie weet komt het zover.

Van de werkgroep "Boek 1000 jaar Baarle" kwam er tijdens de algemene vergadering ook een oproep. Zij kunnen nog hulp gebruiken bij het verzamelen van gegevens, foto's of artikelen over Baarle. Voor informatie kan men terecht bij de werkgroep of op de eerste zondag van de maand in het Heemhuis. De werkgroep rekt op uw medewerking en voor u is het mogelijk het begin van actieve beoefening van heemkunde.

En daar is het tenslotte toch om begonnen !

Voorzitter

A.W.J. Jacobs

Het Onderwijs in Ulicoten (2)

door A.M.C. Zom

Archivaris Baarle Nassau

Vanaf 1810 tot 1821 is er een hiaat in de notulen van de vergaderingen van het gemeentebestuur, zodat over deze periode het wel en wec rond de school van Ulicoten gezocht moet worden in andere archieven of archiefonderdelen als de voor deze reeks gebezigde.

Christoffel van Beckum

Adriaan Buijs overleed op 8 december 1824. De 10e daaraanvolgend stuurde de schout daarvan een bericht aan de Gouverneur van Brabant met de mededeling, dat hij in samenspraak met de distriktsschoolopziener een waarnemer zou trachten te vinden. Aan de schoolopziener schreef de schout op dezelfde dag, dat hij geen plaatsvervanger wist te vinden, althans niet te Baarle en of de schoolopziener er misschien raad op wist. Reeds de 29e december kon de schout aan de gouverneur schrijven, dat een waarnemer voor de schoolmeester was gevonden in de persoon van Christoffel van Beckum. De schoolopziener zal zich dus vlot van zijn taak gekweten hebben. Bij besluit van de Gouverneur van 13 september 1825 nr. 6, werd Christoffel van Beckum vast aangesteld in die functie, die hij waarnam, en op 29 september 1825 ving hij officieel zijn dienst aan.

Nieuwe wensen van Ulicoten

Intussen was in de vergadering van het gemeentebestuur van donderdag 28 juli 1825 een brief ter tafel gebracht, afkomstig van de distriktsschout, met welke brief een request werd toegezonden, afkomstig van de inwoners van Ulicoten, waarin deze verzochten om een nieuw schoolgebouw met onderwijzerswoning, ter vervanging van hetgeen toen als zodanig in gebruik was. Het antwoord van de gemeente op deze brief hield in, dat zij het met de rekwestanten eens was, dat de in gebruik zijnde schoolruimte inderdaad niet erg geschikt was voor een

behoorlijke uitoefening van het onderwijs aan schoolkinderen, maar het aantal daarbij betrokken kinderen, dat door de Ulicotenaren werd opgegeven, kwam het gemeentebestuur nogal ruim voor.

Daarnaast voerden de rekwestanten aan, dat de openbare school sedert 1805 aldaar gevestigd was, maar zij verzwegen zorgvuldig het feit dat voordien het onderwijs aldaar gedurende een lange reeks van jaren door een particulier onderwijzer werd verzorgd. Daar kwam nog bij, dat het schoollokaal gebouwd was aan de kapel van Ulicoten. Dit lokaal had altijd al behoord aan de gemeente Baarle, terwijl de kapel, die inmiddels voor de erediensten veel te klein was, voorheen toebehoorde aan de Hervormden, maar door de Representanten van het Volk van Bataafs Brabant aan de katholieken was overgedragen omreden, dat er geen Hervormden te Ulicoten woonden. Als de gemeente nu verplicht werd om een nieuwe school te bouwen, dan zouden de katholieken onevenredig groot voordeel daaraan hebben, want zij zouden op uiterst voordelige wijze uitbreiding van hun gebedsruimte verkrijgen, door het schoollokaal bij hun kapel te betrekken. Daarnaast zouden zij een nieuwe school bezitten op kosten van de gemeente, terwijl zij toch vroeger ook het geld konden opbrengen om een particulier onderwijzer te bekostigen. Het gemeentebestuur vond het dan ook niet meer dan redelijk, wanneer het kerkbestuur van Ulicoten zich belastte met de aankoop van een terrein, waarop de school gebouwd kon worden en daarnaast naar evenredigheid zou bijdragen in de bouwkosten.

De onderwijzerswoning daarentegen zou geheel op kosten van de gemeente gebouwd moeten worden. Wanneer aan deze voorwaarden zou worden voldaan, waren de gemeentebestuurders bereid het verzoek van de inwoners van Ulicoten te honoreren. Op 10 september werden burgemeester en assesoren gemachtigd een akkoord met de pastoor en het kerkbestuur van Ulicoten inzake de gestelde voorwaarden aan te gaan. Elf dagen later konden zij het gemeentebestuur mededelen dat het volgende akkoord was bereikt:

- Het kerkbestuur draagt *f* 200,00 bij in de bouwkosten van de nieuwe school.
- Het kerkbestuur belast zich met de aanvoer en het transport van alle bouwmaterialen.
- Het kerkbestuur zal uit het Kapellebos de nodige sparren, ribben, gordingen, kagebinten en verder benodigd masthout gratis leveren.

Goedkeuring

De gemeenteraad vond deze tegemoetkoming van de Ulicotenaren meer dan voldoende en gaven de burgemeester opdracht in deze stijl de schoolopziener daarvan in kennis te stellen. In de overtuiging, dat hen de goedkeuring voor de bouw van een nieuwe school niet onthouden zou worden, kreeg de burgemeester alvast opdracht om de nodige bouwgrond te kopen van C. van Aalst en een kundig architect opdracht te geven tot het maken van een ontwerp, bestek en condities.

Gedeputeerde Staten van Brabant keurden bij besluit van 14 oktober 1825 de overeenkomst tussen gemeente Baarle Nassau en het kerkbestuur van Ulicoten goed. Tevens bevatte dit besluit de opdracht om tot de voorbereidingen van de bouw over te gaan in samenspraak met de schoolopziener en de aanbesteding ervan te bewerkstelligen. Zodra mogelijk moest een proces-verbaal van de werkzaamheden aan GS worden toegezonden met alle daarop betrekking hebbende stukken. De burgemeester werd belast met de afwerking van deze werkzaamheden. Op 28 oktober ontving de gemeente Baarle van de provincie een bedrag van *f* 128,18, spruitende uit de uitbetaling van de Franse achterstand. Op 14 november besloot de raad, om dit geld te besteden aan de schoolbouw te Ulicoten. Op 19 december 1825, werd door de burgemeester het bouwplan en bestek in de vergadering gebracht, hetwelk hij in overleg met de schoolopziener, door architect J. Grootens te Breda had laten vervaardigen. Na rijp beraad werd het plan goedgekeurd en de aanbesteding bepaald op 23 januari 1826. De laagste inschrijver op deze aanbesteding was Lindert Roksnoer, timmerman te Rijen, die had ingeschreven voor een bedrag van *f* 1379,00. Aangezien de burgemeester toch een proces-verbaal van de werkzaamheden aan Gedeputeerde Staten moest inzenden, gelastte de gemeenteraad hem, om daarbij tevens een verzoek om provinciale subsidie te voegen. Gedeputeerde Staten maakten echter bezwaar tegen deze aanbesteding, omdat de fondsen, die ter bestrijding van de bouwkosten moesten dienen, niet door het gemeentebestuur waren aangewezen. Het trof dat terzelfdertijd juist een aantal uitkeringen in het kader van de likwidatie van de Nederlandse en Franse achterstand te verwachten waren, welke uitkeringen door het gemeentebestuur voor de schoolbouw werden bestemd. Hiermede gingen Gedeputeerde Staten op 31 maart 1826 akkoord.

Wanneer de nieuwe school in gebruik genomen werd, valt, doordat er een hiaat in de notulen van de gemeenteraadsvergaderingen is, niet duidelijk vast te stellen. Men mag aannemen dat dit gebeurde op het eind van 1826 of in het begin van 1827, ervan uitgaande dat de bouw na 31 maart 1826 werd begonnen.

Hulponderwijzer

In de daarop volgende 20 jaren vindt men in de notulen van de vergaderingen van de gemeenteraad, noch in de notulen van de vergaderingen van burgemeester en assessoren enige belangwekkende aantekeningen betreffende de school te Ulicoten. Het zal onder de leiding van de schoolmeester Christoffel van Beckum zijn gangetje wel gegaan zijn. Maar ook deze werd ouder en na een diensttijd van ruim 25 jaren, ging ook voor hem de taak zwaar wegen. Hij richtte een verzoek aan de raad van de gemeente, dat op 10 februari 1853 door de burgemeester ter tafel gebracht, waarin hij vroeg om, met het oog op zijn hoge leeftijd en lichaamsgebreken, te worden begunstigd met een extra toelage uit 's Rijks schatkist, om daarvan een hulponderwijzer voor zijn school te kunnen onderhouden. De burgemeester verklaarde in de raadsvergadering, dat een dergelijk verzoek diende te gaan naar het bestuur van de provincie en vergezeld van een verklaring van het gemeentebestuur, voor welk bedrag zij in deze extra uitkering wilde deelnemen. De raad besloot de lichamelijke toestand van de schoolmeester overwegende (zenuwziekte vermeldt het notulenboek) en de hinder daaruit voortkomend in het geven van onderwijs, alsmede overwegende dat het inkomen van de onderwijzer te gering was om daaruit zelf een hulponderwijzer te bekostigen, om een jaarlijkse bijdrage van f 35,00 toe te voegen aan het bedrag dat, op grond van deze beslissing, door de provinciale overheid zou worden uitgekeerd. Wel verbond men hieraan de volgende voorwaarden:

- De totale uitkering zou geheel en al ten goede moeten komen aan de hulponderwijzer.
- In het vervolg zouden dan ook de arme kinderen van die ouders, die niet in de bedeling vielen, gratis onderwijs moeten kunnen genieten.

Het moet in de familie blijven

Of dit verzoek van Christoffel van Beckum werd ingewilligd, wordt in de notulen niet vermeld, wel staat vast dat kort nadien de zoon van Christoffel van Beckum als hulponderwijzer optrad.

In september 1855 richtte Christoffel van Beckum een verzoekschrift aan het gemeentebestuur, waarin hij eervol ontslag uit zijn functie verzocht. Hij verbond hieraan echter de voorwaarden, dat zijn zoon hem in zijn ambt zou opvolgen en dat hem, Christoffel, een "karig" pensioen uit de gemeentekas zou worden toegekend. Op 11 september bepaalde de raad dat zij niet competent was t.a.v. ontslag of benoeming van een onderwijzer, doch dat daarin alleen enige invloed kon aanwenden. De gemeenteraad was wel van mening, dat het onderwijs te Ulicoten, zoals het in die dagen werd gegeven, zeer voldeed aan de en dat een voortduren van die kwaliteit onderwijs ook in het belang was van de onderwijzer. Niettemin wilde men ook het belang van de zoon van Christoffel van Beckum bij een eventuele benoeming niet over het hoofd zien. De Raad was derhalve bereid zijn plaatsing te Ulicoten te ondersteunen. Wat betrof de voorwaarde om uit de gemeentekas een pensioen te verstrekken, daartoe achtte de raad geen termen aanwezig.

Pensioen nog maar even uitstellen

Dit standpunt van de gemeenteraad deed Christoffel besluiten vooralsnog geen ontslag te nemen. Nog 4 jaren bleef hij als onderwijzer in dienst op een totaal jaarsalaris van f 280,00. Dit salaris werd tenminste ter berekening van de pensioenbijdrage opgegeven n.a.v. een Koninklijk Besluit uit 1858. Op 7 april 1859 werd andermaal een request van Christoffel van Beckum in de vergadering van het gemeentebestuur besproken. Wederom verzocht hij eervol ontslag en toekenning van een pensioen. De raad was wel bereid tot eervol ontslag maar stelde toch weer vast dat de toekenning van pensioen buiten hun competentie viel. Met ingang van 1 mei 1859 werd het eervol ontslag verleend. B en W bepaalden in hun vergadering van 8 april 1859 dat als plaatsvervanger van de schoolmeester, diens zoon Cornelis van Beckum zou optreden, die tot dan toe ook hulponderwijzer was geweest. Later in dat jaar bleek deze Cornelis ook de enige persoon te zijn, die zich had aangemeld

voor de functie van schoolmeester te Ulicoten, hetgeen B en W op 30 december 1859 deed besluiten om hem voor te dragen voor die taak. Een dag later werd dit voorstel van B en W door de gemeenteraad aangenomen.

De drukke jaren 90

Dat de jaren negentig van deze eeuw niet ongemerkt aan onze heemkundekring zullen voorbijgaan, is nog niet iedereen bekend. Maar als we onderstaand lijstje eens goed bestuderen, zullen we allengs tot de conclusie komen dat er de laatste tien jaar van deze eeuw hard gewerkt moet worden door de leden van onze vereniging. Schrik vooral niet als er feiten aan licht komen die in de vergetelheid geraakt waren.....

- 1990 900 jarige geboortedag H. Bernardus van Dijon. Voor Baarle en speciaal voor Ulicoten van belang i.v.m. de verering van Bernardus te Ulicoten. Bovendien bestaat de nieuwe Bernardus-kapel te Ulicoten in 1990 45 jaar.
- 1990 325 jaar geleden brak de pest in onze contreien uit. In 1665 begint de pestgolf in Zondereigen.
- 1990 50 jaar geleden brak de Tweede Wereldoorlog uit (10 mei 1940).
- 1990 Z.K.H. Boudewijn 40 jaar regerend vorst (12 augustus 1950).
- 1991 15 jaar Heemkundekring Amalia van Solms
- 1992 375 jarige geboortedag Pastoor van Herdegom (28 april 1617 Mechelen)
- 1992 1000 jaar Baarle ! (1 juni 992)
- 1992 380 jaar geleden kreeg men toestemming om 2x per jaar te Looveren een jaarmarkt te houden, en wel op 1 april en op 1 oktober. Denk hierbij aan 1000 jaar Baarle.
- 1992 50 jarige sterfdag van Desire Geeraerts.
- 1993 440 jaar verering van Bernardus te Ulicoten
- 1993 840 jarige sterfdag van Bernardus (20 augustus 1153)

- 1993 150 jaar geleden werd de grens tussen Nassau en Hertog be-
schreven in een proces verbaal (1843).
- 1994 550 jaar Ulicoten !!! (12 mei 1444)
- 1994 50 jaar bevrijding van Baarle/Zondereigen/Castelre/Ulicoten.
- 1994 50 jaar herdenking Miet Pauw, Adrianus van Gestel en Gra-
dus Gerritsen
- 1994 550 jaar eigen bestuur Baarle Hertog (1444 schepenbank te
Baarle Hertog geïnstalleerd)
- 1994 5 jaar Heemhuis
- 1995 125 jaar Gemeentehuis in Baarle Hertog
- 1995 125 jaar geleden landde een Franse luchtballon te Castelre
- 1996 20 jaar Heemkundekring Amalia van Solms
- 1998 800 jaar deling van Baarle (1198–1998)
- 1998 350 jaar Vrede van Munster (1648–1998)
- 1999 350 jaar Pastoor van Herdegom (Benoeeming tot pastoor: 8 de-
cember 1649)
- 1999 666 jaar Castelre. In 1333 wordt Castelre voor het eerst ge-
noemd ! Omdat 650 jaar Castelre volkomen vergeten is, vie-
ren we gewoon 666 jaar Castelre !
- 2000 600 jaar St. Salvator Kapel op Nijhoven !
- 2001 750 jaar Zondereigen
- 2001 750 jaar Boschoven
- 2002 400 jarige geboortedag Amalia van Solms (31 augustus 1602)
- 2003 675 jaar eigen bestuur van Baarle Nassau. In 1328 wordt de
schepenbank van Baarle Nassau geïnstalleerd.
- 2014 550 jaar Rumoldus Kapel/kerk in Zondereigen. In 1464
wordt de kapel, die aan H. Rumoldus is gewijd, voor het
eerst genoemd.

Het komt me voor dat dit genoeg kapstokken zijn om allerlei activitei-
ten van onze kring aan op te hangen. We kunnen dan van nu af aan een
aantal zaken planmatig aanpakken, zoals tentoonstellingen, artikelen
voor onze nieuwsbrief, jaarboeken, brochures etc., etc.

Ed Ragas.

Baarle en de luchtoorlog 1939-1945

Voor Baarle geldt in wezen hetzelfde als voor elke Nederlandse gemeente in de jaren 1939-1945: het symptoom waarmee men vrijwel dagelijks en 'nachtelijks' zonder onderbreking werd geconfronteerd, was de oorlog in de lucht.

Al in de mobilisatietijd, toen ons land nog neutraal was, vlogen met regelmaat Duitse en Britse 'neutraliteitsschenners' over ons grondgebied en vooral ook over onze grensstreken. Maar dat had geen ernstige gevolgen.

In de periode dat Nederland in oorlog was, heeft vooral het Britse luchtoffensief tegen het produktieproces van Hitler-Duitsland, het Ruhrgebied, zijn luidruchtige sporen in ons land achter gelaten. Op hun weg naar de Krupp-fabrieken in Essen en andere industriedoelen in het Ruhrgebied kwamen de bommenwerpers van de RAF zowel op heen- als terugweg meestal over het Nederlands-Belgische grensgebied en waren ze derhalve vaak urenlang te horen boven Baarle. Vooral wanneer de luchtdoelartillerie rond Gilze-Rijen in actie kwam, ging het er lawaaiig aan toe. Als de nachtjagers van de vliegbasis Gilze-Rijen opstegen, kwam het regelmatig tot luchtgevechten, waarbij de Baarlenaren na het knetterend mitrailleurvuur op grote hoogte dikwijls een oranje vuurbal zagen ontwikkelen, die aangaf dat een vliegtuig was geraakt en brandend omlaag stortte.

In de provincie Noord Brabant werden zo meer dan duizend vliegtuigen neergeschoten, in elk van de afzonderlijke gevallen een indrukwekkende en spectaculaire gebeurtenis.

Nadat eerst de Duitsers verre oppermachtig waren op de grond en in de lucht, keerde in de loop van 1943 het tij en bevochten de Geallieerden het overwicht in de lucht. Dat komt tot uiting als men een overzicht maakt van het aantal vliegtuigen van de oorlogvoerenden die in een kring rond Baarle Nassau omlaag zijn gekomen. Van de 21 vliegtuigen, die we telden, waren er 13 van de Duitse Luftwaffe, 5 van de Britse

RAF en drie Amerikanen, die overigens pas in 1943 aan de luchtoorlog boven Duitsland zijn gaan deelnemen.

Wij hebben daarbij met opzet de vele vliegtuigen die op en rond het vliegveld Gilze–Rijen neerkwamen, buiten beschouwing gelaten. Hoewel dat in sommige gevallen ook vanuit Baarle kon worden waargenomen, hebben die crashes zo'n direct verband met de aanwezigheid van deze zeer belangrijke vliegbasis voor de Luftwaffe en vanaf oktober 1944 ook voor de RAF, dat we die als een apart hoofdstuk beschouwen, dat wellicht later nog eens afzonderlijk kan worden beschreven.

Het meest voorkomende type dat in de wijde omgeving van Baarle Nassau neerkwam, was de Junkers JU–88, een Duitse tweemotorige machine, die zowel als bommenwerper alsook in de rol van nachtjager met succes is ingezet. Meestal ging het toch om toestellen, die Gilze–Rijen als thuisbasis hadden en bijv. behoorden tot het 'Nacht Jagd Geschwader–2', NJG2, dat lange tijd vanaf dit vliegveld opereerde.

Onze gegevens in het overzicht zijn voornamelijk afkomstig van informatics van het Nederlandse Rode Kruis uit die jaren en voorts uit de boekjes over 'Gilze–Rijen in oorlogstijd', de serie 'Vijf jaar Luchtfront' een uitgave van heemkunde–kring 'Molenheide'. Daarbij ontbreekt veelal de meer preciese lokatie van de crash. Zo wordt er gesproken van : 'tussen Ulicoten en Meersel', zonder dat exacter is aangegeven waar het vliegtuig neerkwam. Mogelijk kan door medewerking van leden van onze Heemkunde–kring een nadere preciesering van de crashlokatie worden vastgesteld. Ook is het bestaanbaar dat onze lijst toch nog incompleet is en in de regio bekend is, dat er niet in dit overzicht genoemde vliegtuigen rond Baarle–Nassau zijn gevallen. Wij zullen in dat geval graag horen, wie er aanvullingen op dit overzicht kan geven. Op deze wijze kunnen wij waarschijnlijk gezamenlijk een volledig plaatje opbouwen van wat er in die luchtoorlog van de jaren veertig exact in onze omgeving heeft afgespeeld. Voor onze kindskinderen zal dat een veel moeilijker, zo niet onmogelijke taak worden. Vandaar dat ook dit stukje geschiedschrijving best nu onze speciale aandacht mag hebben.

A.P. de Jong

Tabel van in WO-2 in de buurt van Baarle Nassau neergekomen vliegtuigen.

nr.	datum	tijd	type + vliegtuigno.	onderdeel	lokatie	lot
1.	11-08-40	03.00	He-111	9/KG53	bij Alphen	verbrand na noodlanding bemanning OK.
2.	17-08-40	03.30	Hampden	P-1333 49 Sq	in bossen bij Alphen	4 man gevangen.
3.	24-10-40		JU-88	0265 5/KG30	bij Alphen 1 Km ZW van Gilze.	4 man gewond (Baumbach Crashlanding
4.	21-12-40	22.30	JU-88	1/NJG2	Snijders-Chaam	tegen een huis 3† (Demperwolff c.s.)
5.	26-03-41	16.11	JU-88		Bij Alphen	Noodlanding
6.	02-08-41	21.10	Bf-109	3/JG52	Bij Alphen	Feldw. Bachmann OK noodlanding, door B-17C
7.	21-09-41	15.45	JU-88	0720 3/NJG2	in Chaamse bossen	Lindher † 2 gewond toestel verbrand
8.	18-02-42	02.00	JU-88	11/KG30	"De Door", Stribeek-Chaam	Neergestort.
9.	01-06-42	02.45	JU-88	R4+AC 7/NJG2	Baarle Nassau, Huisvennen.	3† (Cenanne c.s.)
10.	05-09-42	24.00	JU-88	360116 Erg.St/NJG2	Chaamse Bossen Na de start neergestort	1 † (Boy), 2 gewond
11.	05-10-42		FW-190	0631 6/JG1	Stribeek-grens	Hamann †
12.	08-02-43	01.00	JU-88	KG.	Ulicoten-Heikant	Noodlanding 1 gewond, 3 OK.
13.	12-08-43		B-17 ??		Ulicoten-Meersel	Noodlanding van Amerikaanse Bommenwerper
14.	24-01-44		He-177A-3	332287 3/KG100	Belg-Ned. Grens, Avianterheide ?	4†, door Duitse afweer
15.	29/30-01-44	Avond	Bf-110	NJG1	Alphen	1† (Brand)
16.	01-06-44	01.30	Hudson	V-9155 161 Sq.	Gilze-Chaam	6†, (w.o. 2 Ned. agenten Dekkers en Kuenen)
17.	20-07-44	14.00	B-17		Ulicoten-Chaam	in brand, 2 ontsnapt (Abramowitz en Boritz)
18.	18-09-44	17.00	B-24	42-100416 409BS/83BG	Castelré	1† (Kirin)
19.	14-10-44		Typhoon	R-8923 263 Sq.	Chaam-Alphen	1† (Barr) Botsing
20.	14-10-44		Typhoon	MN-769 263 Sq.	Baarle-Nassau	1† (Evans) Botsing
21.	06-03-45	23.00	Mosquito	410 Sq.	Chaamse Bossen	2† (Lees & Cole)

Betekenis letters en tekens:

He-111	Heinkel 111 (bommenwerper)
JU-88	Junkers 88 (bommenwerper/nachtjager)
FW-190	Focke Wulf 190 (eenpersoons jager)
Bf-109	Messerschmitt 109 (eenpersoons jager)
He-177	Heinkel 177 (bommenwerper)
KG	Kampf Geschwader (bommenwerper afdeling)
JG	Jagd Geschwader (jachtvliegtuig afdeling)
NJG	Nacht Jagd Geschwader (nachtjager afdeling)
Sq	Squadron van de Britse RAF
BG	Bombardment Group van de Amerikaanse USAAF
BS	Bombardment Squadron van de Amerikaanse USAAF
†	omgekomen
c.s.	Cum Suis - en anderen

Dieren in het heem

De dieren waren eerder op aarde dan de mens. Het scheppingsverhaal vermeldt dat, maar wie de bijbel met een korreltje zout neemt, heeft zo zijn twijfels over veel feiten. Hij heeft echter zeker voldoende aan de evolutieleer, die na veel wetenschappelijke onderzoeken wel degelijk een waterdicht bewijs levert.

De mens heeft de meeste dieren altijd in zijn heem toegelaten en ook op alle mogelijke manieren van het dier gebruik gemaakt, zij het niet altijd even fatsoenlijk.

De meest tastbare bewijzen van zijn verbondenheid met de dieren zijn bijv. de afbeeldingen in de verre oudheid van mensen met dieren, in verschillende grotten in Spanje en in de pyramiden, de begraafplaatsen van de Egyptische koningen. In de loop van de wereldgeschiedenis is er een steeds grotere band tussen mens en dier ontstaan in de positieve zin van het woord. In de oudheid werd aan dieren ook vaak een zekere macht toegekend, soms zelfs goddelijke macht, zoals het gevleugelde paard Pegasus bij de Grieken en de heilige stier Apis bij de Egyptenaren.

Op alle mogelijke manieren heeft de mens steeds van de dieren gebruik gemaakt. Enkele van de talloze voorbeelden zijn:

Als jachtobject om als voedsel te dienen voor de mens of als bescherming tegen koude; de dierenhuiden van bepaalde dieren.

Maar ook als werkkraft werden dieren al gauw gebruikt; de trekdieren zoals paard, os en ezel.

Als postbode: duiven die berichten overbrachten via briefjes die ze vervoerden.

Als ontspanning op vele manieren: het paard.

Als handelsobject: bijv. de olifanten, die nog steeds worden gedood voor het ivoor van hun slachttanden en de baby-zehondjes waarvan

de fluweelzachte huidjes veel geld opbrengen voor het maken van bon-tjassen.

Als oppassers: de herdershonden, die schapen bij elkaar dreven en later de bouviërs die het grote vee moesten beletten te ver van de kudde af te dwalen. De waakhonden ter bescherming van huis en hof. De blinde-geleidehonden afgericht om alleen te reageren op hun blinde baasje. De speur- en politiehonden.

Als huisdieren: hond, kat, duiven, schapen, koeien, varkens, kippen, geiten, kanaries en ga zo maar door.

Deze verbondenheid is vanzelf gegroeid toen bepaalde dieren, de zgn. cultuurvolgers uit het wild de mens gingen volgen toen de mensen nog geen vaste verblijfplaats hadden, maar als nomaden leefden. Deze cultuurvolgers leefden van de etensafval van de mens.

De band van de mens met zijn huisdieren is gelukkig zeer groot en deze huisdieren behoren dan ook zeker tot ons heem. In verschillende streken is het de gewoonte dat het hele "gebuurt", dit is het kleine heem van een groep buren, een zekere eenheid vormen en burenplicht hebben door elkaar bij te staan in vreugde en verdriet. Ook de huisdieren worden hier bij betrokken.

Bij een gouden bruiloft bijv. verzorgen de buren niet alleen het feest, maar ook worden alle dieren uit het gebuurt versierd met groen en bloemen. In Breda, op Overaa, is dit lang zo geweest. Langs alle omheiningen van het gebuurt werd het prikkeldraad omwonden met slingers van dennegroen en papieren bloemen. Materiaal genoeg, het mastbos vlakbij. Maar ook de koeien kregen kransen om hun nek, evenals de varkens, de kippen, de waakhonden en de katten. Ze liepen wel raar te schudden met hun kop, maar moesten het ondergaan. Ik weet niet of dit gebruik hier ook bekend was. Op Overaa heb ik het meermalen gezien.

Ook als de boer stierf hoorden lang geleden (maar zeker nog wel vóór de eerste wereldoorlog) de dieren erbij, alsof ze familie waren. En de

dood van de baas werd dan ook aan de dieren aangezegd omdat ze in zo'n nauwe betrekking stonden tot het gezin. Bij de grotere dieren gebeurde het stuk voor stuk, maar bijv. bij de bijen ging dat per korf en vaak met een apart ritueel, dat verschilde van streek tot streek. In Barneveld bijv. maakte men een zwarte streep op de linkerzijde van elke korf als teken van rouw. In het Noorden werd het overlijden van de heer als volgt aan de bijen aangezegd: Bij iedere korf riep men met luiden stem:

"Imme, imme, din heer is dood
Nu bliw bi mi in mine nood"

En meer naar het zuiden van Nederland en ook in de Kempen werd aan de bijen de dood van de heer als volgt meegegeed: Men klopte om beurten op iedere korf en riep:

"Bietje waakt, want de meester slaapt !"

Ik ben benieuwd of er hier nog mensen zijn die hier nog iets van weten of dergelijke gebruiken kennen.

In veel verenigingen die iets met dieren te maken hadden, was de band met die dieren zó groot, dat die verenigingen hun eigen beschermheilige kregen. En nu we het toch over de bijen hebben: de patroonheilige van de imkers en hun bijenvolken is de H. Ambrosius. Voor de liefhebbers geef ik u een heel oud telpatroon van deze heilige.

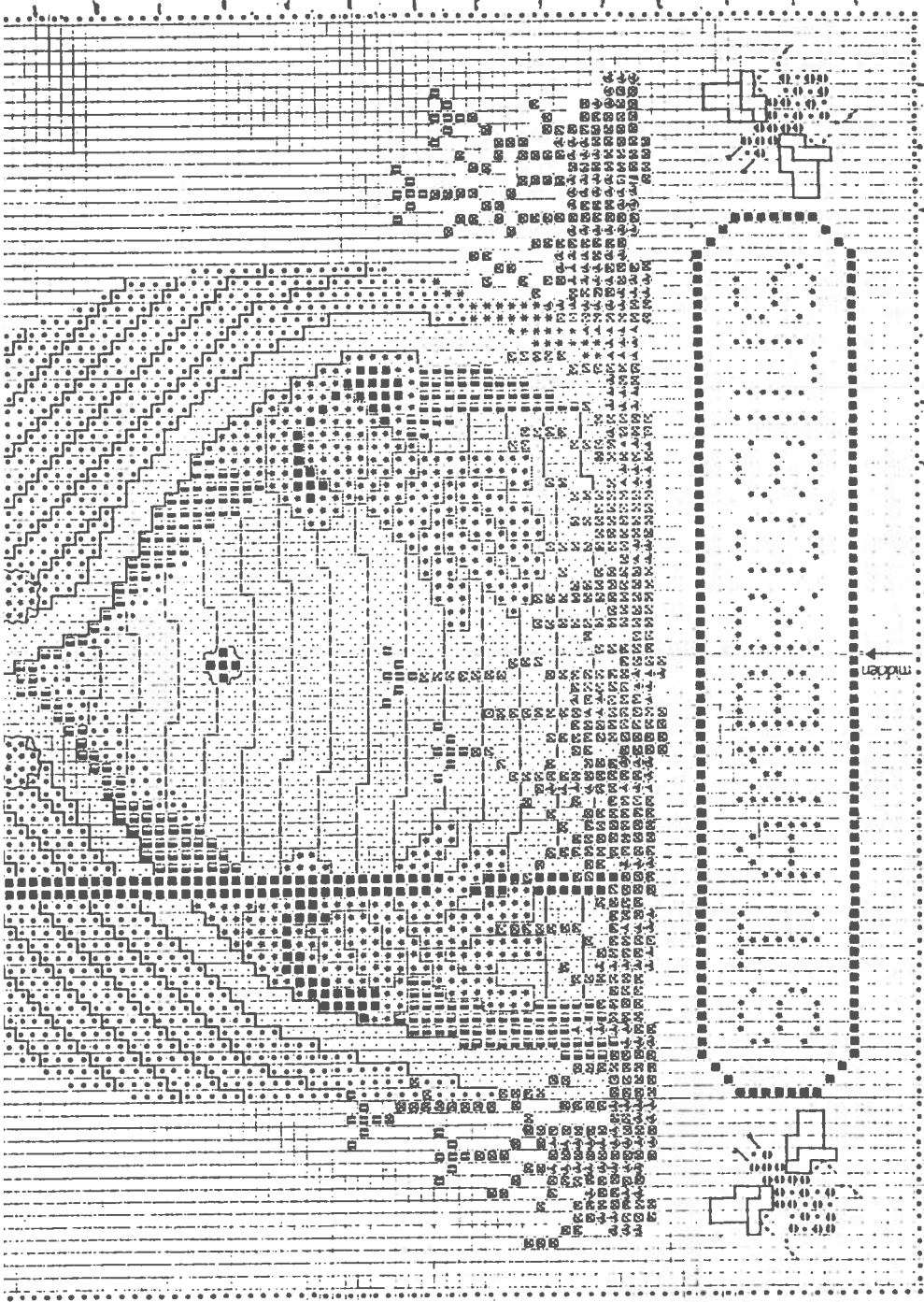
De H. Cornelius was van oudsher de patroon van het hoornvee, hij werd vaak in een nisje als beeldje neergezet boven de staldeur.

En tot slot een bijzonder goed voorbeeld van de band tussen mens en dier in het gedichtje "de Dieren" van Aart van der Leeuw (1876-1931), doctor in de letteren en een bijzonder fijnvoelend mens. Hij vergelijkt in dit gedicht de boerderij met de ark van Noach waarover de boer 's-avonds leest in de oude bijbel (het boek met koperen sloten). De oprechte vriendschapsband tussen de boer en zijn dieren komt duidelijk tot uiting, evenals de sfeer van de dierengemeenschap onderling.

Ad van Eyl- van de Klashorst

Volgens dit teipatroon
borduur t u Sint
Ambrosius in kruis-
steek. De kruis-
steekjes maakt u met
vier en de stiksteekjes
met drie afgesplitste
draadjes splitzijde.

*Reinwimp
Winn*

middle

De Dieren

*De landman gaat, nu de avond is gevallen
en de arbeid slaapt, voor 't laatst zijn hoeve rond.
Hij keurt het werk der knechts in schuur en stallen
en als zijn schaduw volgt hem trouw zijn hond.*

*Hij toeft bij 't vee en luistert, hoe het ademt,
rond schoft en horen hangt een warme damp,
die met een geur van zomer hem bewademt,
en in een nimbus nevelt om de lamp.*

*Dan loopt hij tastend langs de ruif der paarden,
verwelkomd door een dreunend hoefgeklop;
hij spreekt hem aan en streelt een ruig behaarden,
een speels hem toegestoken manenkop.*

*En als hij eind'lijk, rustig na 't volbrachte,
de handen boven 't vlammend houtvuur heft,
vervult hem nog de ontroerende gedachte
aan wat rondom hem leeft en 't niet beseft.*

*Hij peinst en leest in 't boek met koopren sloten
het hoofdstuk uit, dat Noachs tocht beschrijft,
hoe de arke met haar simp'le reisgenoten
lang op den oeverlozen zondvloed drijft.*

*Gans in het wonderbaar verhaal verloren,
terwijl hij mijmrend in den haardgloed staart,
lijkt het hem of, door God daartoe verkoren,
hij met zijn dieren over 't water vaart.*

Aart van der Leeuw

Arme Amalia! (2)

Ook in de voorbije maanden hebben meerdere leden Amalia weer bedacht door het schenken van voorwerpen. Hartelijk dank. Wij geven graag even een overzicht:

Femie Lückmann keek nog eens tussen haar winkelspulletjes en vond ook wat. Twee ouderwetse verpakkingendozen van Cat's garens. Een leren koppelriem met messing ringen en een heel aparte sluiting. Die bestaat nl. uit twee in elkaar hakende slangen, ook gemaakt van messing. Kent iemand dit symbool? Zij gaf eveneens een leuke verzameling boorden, knopen, baleintjes en andere kleine hulpmiddelen om boorden stijf te krijgen en te houden.

Gust Haagen vond een typisch apparaat: een niet- of inbindmachine." Bates Stapler" staat erop. Hij bracht ook een sieraadje mee: een bronskleurige broche met afbeeldingen van touwen, bergschoen, bredgerande hoed en houweel. Dat doet aan bergbeklimmers denken.

Van Toon Schoonus kregen we via Gust twee speldjes. Ze hebben een bloemvorm. Binnen de oranje kroonblaadjes zit een zilverkleurige ring en daarin weer een portretje van koningin Wilhelmina.

Bertha Haagen schonk een bundeltje oud bestek, bestaande uit zes "Alpaca" eetlepels, een tafelmes met benen heft, een desertmes met houten heft, een desertlepel, een vork en twee versierde theelepeltjes. We kregen van haar ook twee grote keulse potten. De ene heeft het gewone buikmodel. Dat is heel bekend. De andere is heel groot (30 liter), heeft een recht model en een paar speelse sierranden in relief.

Ad van Eijl was ook weer van de partij. Zij bracht bij de jaarvergadering een spaarpotklompje mee, gemaakt in 1922. Aan de eenvoudige ingekerfde versieringen is te zien dat het uit "ANTWERP" komt. Ook schonk zij twee klos-kant-klosjes. (Of moet je zeggen kant-klos-klosjes?) Daar hoort een mooi verhaal bij. De grootmoeder van een bejaarde belgische dame heeft in haar goede dagen meegewerkt aan het bruidskleed van koningin Elisabeth toen die trouwde met koning Albert. Voor het maken van het kantwerk van dit kleed zouden deze klosjes gebruikt zijn. Echt waar? Het kan best waar zijn want een deskundi-

ge zag meteen dat het echte oude. Vlaamse en heel veel gebruikte klosjes waren.

Het hobbelpaard – u zag het al eens beneden in de hal – is gemaakt in Polen. Wij kregen het van de familie Dirven–Lückmann, die ons trouwens ook een mooi oud schoolbankje cadeau deed.

Fons Willemsen blijft ook voorwerpen aandragen. B.v. een kolen- of aszcef. Niet heel oud (1950) maar wel vernuftig. Je kunt er as mee uitzeven zonder stofwolken te maken. Een eenvoudig vruchtenpersje hoort ook tot de aanwinsten. Fons schonk ook een groot kruisbeeld. Het kruis zelf is voorzien van kunstmatige knoesten en nerven. Fons heeft er een uitgebreid verhaal bij waaruit ik onthouden heb dat het zeer waarschijnlijk vroeger thuishoorde in de oude Bernarduskapel. Hij vertelt U met alle plezier langs welke lange en ingewikkelde weg dit kruisbeeld in het Heemhuis terecht kwam.

Daar hangt het nu trouwens op de devotionalia-tentoonstelling. Daaraan houden we misschien ook wel een paar leuke dingen over. Die komen volgende keer aan bod. Alle gevers nogmaals hartelijk dank. Wie wat bewaart die heeft wat! Dat bewaren.... laat ons dat maar doen. Het hoort bij onze taak.

Antoon van Tuijl.

Amalia zoekt personeel

Huishoudelijke hulpen (M/V)

Voor de huishoudelijke dienst zoeken wij een aantal enthousiaste vrijwilligers, die regelmatig het Heemhuis schoon houden. De voorkomende werkzaamheden zijn: stofzuigen, ramen lappen en vloeren schuren.

Suppoosten (M/V)

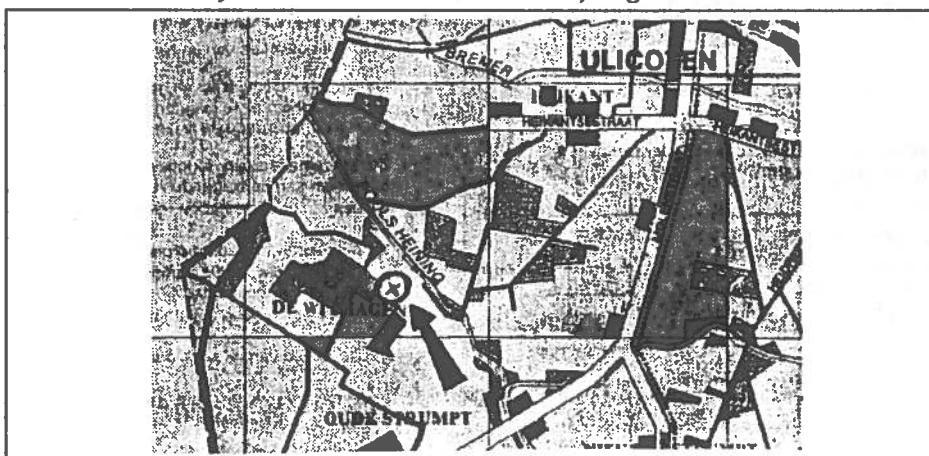
Voor het bemannen (bevrouwen) van tentoonstellingen zoekt Amalia enthousiaste vrijwilligers die een paar uurtjes per maand beschikbaar willen stellen. Voorkomende werkzaamheden zijn: vragen beantwoorden van bezoekers en toezicht houden. Normale werktijden: zondags van 10.30-13.30 uur

Belangstelling ?

Meldt U dan zonder curriculum vitae bij het secretariaat, tel: 699740

Statenloos

De grensbepaling bij Baarle heeft al veel stof doen opwaaien. Op 6 april 1974 scheen het laatste hoofdstuk over geschreven te zijn : de bestaande gemeentegrenzen tussen Baarle-Nassau en de aangrenzende Belgische gemeenten plus het niet omsloten deel van Baarle-Hertog (Zondereigen) werden officieel tot rijksgrens verklaard. Dit was in 1843, toen de landsgrenzen vastgelegd werden in het Verdrag van Maastricht, niet gebeurd. De begrenzing van de verschillende enclaves (interne grenzen) werd ook nu niet als rijksgrens vastgesteld. Het ging slechts om het vaststellen van één doorlopende rijksgrens (externe grens) tussen de grenspalen 214 (Poppel) en 215 (Meerle). Men wilde immers 'het gat' in de rijksgrens dichtten. Het omvangrijke karwei bezorgde de Belgisch-Nederlandse commissie geen problemen. Er heeft zich geen enkele onverzoenlijke tegenstelling voorgedaan tussen de Nederlandse en Belgische commissarissen. Men ging uit van de bestaande, veelal welbekende gemeentegrenzen. In feite veranderde er niets. Er was nu alleen juridisch gezien meer rechtszekerheid over het bestaan van de grens. De hele operatie kostte wel een smak geld (van Nederlandse zijde alleen al fl. 70.000). Vandaar besloot de commissie ook geen grenspalen op granieten voets te plaatsen langs de externe grens. Ter vervanging van de grenspalen werd op 4 april 1976 de gedenknaald op het kerkgazon van Baarle-Hertog onthuld, beter bekend als de 'Paal van Baal'. Het staat sindsdien symbool voor de uitzonderlijke grenssituatie in Baarle.

Het dossier 'grensgeschillen' kon nu zeker naar het archief. Alles was uitgezocht en duidelijk.

Er werd echter (gelukkig maar ?) te vroeg victorie gekraaid. Blijkbaar is er nog één perceel die alle kadastercommissies over het hoofd hebben gezien: een stukje niemandsland ten westen van Ulicoten was er bij de vaststelling van de landsgrenzen tussen de mazen door geglipt. E. Loffeld ontdekte bij de Withagen het niemandsland van 350 roeden, ruim één hectare, door oude kadasterkaarten te vergelijken en tekeningen over elkaar te leggen. In 1985 liet de eigenaar van dit perceel laag weiland de kwestie onderzoeken door streekarchivaris A. Zom. Ook hij kwam tot de conclusie dat het perceel officieel bij geen van beide landen hoort.

Zo heeft Baarle weer iets unieks. De gemeentebesturen zien hier echter graag verandering in en zijn momenteel naarstig aan het onderzoeken aan wie dit statenloos gebied eigenlijk toebehoort. Wat wordt dan wel de bewijsvoering? Gezien de ligging lijkt het moeilijk te betwisten dat het Nassaus grondgebied betreft. Maar 100 % zekerheid kan men op dit punt niet hebben. Allerlei argumenten kunnen er met de haren bijgesleurd worden. Zo vermeldt het renteboek van de kerk van Baarle-Hertog bijvoorbeeld "een beemdeke gelegen onder Baarle-Nassau ter plaatse Ulecoten in de Wilhagen". Gaat het hier om het betreffende gebied?

Een nieuw hoofdstuk wordt geopend...

BRONNEN

Nieuwsblad van het Zuiden, 6 april 1974.

Brabants dagblad, 27 september 1986.

Archief rector van den Broek, handgeschreven kopie Rent-boek der kerk van Baarle-Hertog. De drie manualen van de Kerk van den H. Remigius te Baarle-Hertog nauwkeurig overzien door den Fabriekraad ten jare 1864, O.M. 146.

E. LOFFELD. Het gat gedicht(2). -Ons Weekblad.

J. SLAVENBURG. Het gat in de grens. (onuitgegeven scriptie). Tilburg, 1984, p. 39.

F. Racijsmackers

30 jaar geleden (2)

3 april 1960 Veel belangstelling motor-cross te Baarle.

Zondag half vasten draaide onder grote belangstelling voor de eerste maal op het nieuwe circuit 'de Schans' de internationale motor-cross.

Toen om twee uur de sportieve burgemeester de Grauw een hartelijk welkomstwoord richtte tot het hoofdbestuur, renners en bezoekers en tevens een dankwoord uitte voor de vele moeite die de organisatoren zich getroost hadden om dit evenement te doen slagen, startte de junioren voor de eerste manche.

8 april 1960

De bakkers van Baarle maken het de huisvrouwen gemakkelijk. Het brood komt voortaan gesneden in de handel. Hierdoor wordt het brood 5 cent duurder.

Tentoonstelling Oud-Strijders Baarle-Nassau

Door de Bond van Oud-Strijders van Baarle-Nassau wordt bij gelegenheid van de 15-jarige herdenking van onze bevrijding op 5 mei a.s. een tentoonstelling georganiseerd van foto's, papieren en allerhande herinneringen aan mobilisatie, oorlog, bevrijding, Indonesië over de jaren 1938-1958. Het doel van deze tentoonstelling is, naast een herinnering voor de volwassenen, ook aan de kinderen een idee te geven van de bange tijden welke we toen beleefden, zodat ook zij meer waarde zouden gaan hechten aan ons hoogste goed: de vrijheid.

7 april Arrestant profiteerde van grensaffaire Baarle-Hertog

De ingewikkelde situatie aan de Nederlands-Belgische grens bij Baarle-Hertog heeft woensdag opnieuw tot moeilijkheden geleid. De Belgische gendarmerie arresteerde op een gedeelte van de provinciale weg in de grensplaats een Nederlander die enige tijd geleden door de rechtbank van Turnhout bij verstek tot 15 dagen gevangenisstraf was veroordeeld. Om de arrestant in een jeep naar de gevangenis in Turnhout over te brengen, moest echter de grenspost Weelde-Station gepasseerd worden, waar Nederlandse marchaussees en douane-ambtenaren dienst doen. De 26-jarige arrestant riep hier de hulp in van de

Nederlandse marechassees die hun Belgische collega's vervolgens de doortocht weigerden. De Belgische rijkswachters brachten hun arrestant terug naar het gemeentehuis van Baarle-Hertog. Na een gesprek tussen Nederlandse en Belgische autoriteiten dat in de loop van de dag in Baarle-Hertog werd gehouden, werd tenslotte de arrestant op vrije voeten gesteld.

Tentoonstelling

De missienaakring St. Salvator zal ook dit jaar weer een tentoonstelling houden van het door de leden in het afgelopen jaar klaargemaakte werk. De tentoonstelling wordt gehouden in het patronaat op de zondagen 24 april en 1 mei. Bij deze gelegenheid wordt ook een loterij georganiseerd met fraaie prijzen geschonken door de plaatselijke middenstand.

Afscheid directeur melkfabriek

Na een directeurschap van 43 jaren van de Coöperatieve Melkfabriek 'De Hoop' zal de heer A. Dirven met ingang van 1 mei met pensioen gaan. Nagenoeg een generatie lang heeft hij de scepter gezwaaid over de melkfabriek die in deze periode een geweldige uitbreiding onderging.

Zaterdag 30 april en zondag 1 mei 1960

Theater de Engel presenteert 'The Geisha Boy' : een kostelijke comedie van Jerry Lewis die als talentvol goochelaar een liefvallig Japans meisje verovert.

7 mei 1960 Gloria kampioen

Het eerste elftal van de voetbalclub Gloria werd voor het eerst in zijn 15-jarig bestaan kampioen door met 5-2 te winnen van Tuldania. Het elftal promoveert naar de vierde klasse.

Hier volgen de spelers: Jos van Raak(reservekeeper), L. de Rooy, J. de Rooy, Alfons van Beck, C. Versmissen, J. van Gool, Theo Kusters, Fr. de Rooy, Jos Sommeren, H. van Raak, Marcel Kusters.

Huizenbouw Baarle-Hertog

Het gemeentebestuur van Baarle-Hertog plant de bouw van een 25-tal huizen, in samenwerking met de Nationale Maatschappij voor Huisvesting van Turnhout.

Zaterdag 9 mei 1960

Vergadering voor alle leden van tennisclub in 'Rustoord'.

Zondag 8 mei

Het jeugdhuis organiseert de tweede bedevaart naar Scherpenheuvel.

Maandag 9 mei 1960

Het droog weder houdt nog steeds aan. De gewassen op de akkers hebben weer veel te riskeren. De aardappelen zijn op de meeste plaatsen afgevroren.

Maandag 9 mei 1960

Maandagavond 9 mei werd het nieuwe klooster van de zusters Dominicanessen plechtig ingezegend door pastoor Koenraadt met assistentie van rector Martens en kapelaan Donkers. Het nieuwe klooster heeft als beschermheilige Onze Lieve Vrouw van Fatima. Na de inzegening werd in de kloosterkapel een plechtige avondmis gecelebreerd.

Baarle-Nassau 11 mei 1960 Baol draaiom : uit het jaar blok

Zaterdag en zondag a.s. kan men in Baarle-Nassau de sensatie beleven van een race met oude automodellen. De Belgische club van veteranen-auto's heeft namelijk Baarle-Nassau uitgekozen voor haar jaarlijkse reünie. Een vijftiental vehikels komt om kwart voor zes zaterdagmiddag aan de Grens bij elkaar. Vanaf de Belgische molen worden de gasten (en hun auto's) door de harmonie begeleid naar het gemeentehuis. Na een diner in hotel 'De Engel' begint 's avonds om 10.00 uur een groot verbroederingsfeest in dezaal. Vertegenwoordigers uit alle lagen van de bevolking zijn daartoe uitgenodigd.

De zondag is dan gereserveerd voor de edele sport van zoals toen. Een rit van 40 km, een show op het St-Annalein (om 13.00 uur) en behendigheidswedstrijden om 14.00 uur. Tegen 17.00 uur zullen de bestuurders hun machines voor de laatste maal bestijgen om weer naar België te koersen voor de wedstrijden van deze Baol Draaiom. Uit het jaarblok op het St-Annalein zullen geen entreegelden geheven worden.

Voetgangersbond Scherpenheuvel

De noven aan de St-Salvatorkapel woerdit gehouden vanaf 25 mei tot

en met donderdag 2 juni, telkens om 8 uur n.m. Er wordt gerekend op een grote deelname.

De voetprocessie vertrekt op zaterdag 4 juni om 6 uur v.m. aan de St-Remigiuskerk. In verband met het feit dat jaarlijks diverse jongeren zonder geleide meegaan die onderweg in geldgebrek komen te verkeren, maken wij de ouder van deze jeugidge bedevaarder er op attent dat minstens gerekend moet worden op 125 Bf. Wij verzoeken u er op toe te zien dat dit bedrag in het bezit is van de bedevaarder of hem anders deelname te beletten opdat moeilijkheden achterwege blijven.

Samenstelling: F. Racijsmaekers

Geheel onverwacht overleed ons lid

Alphonsus Franciscus Jespers

geboren 19 november 1917

overleden 12 april 1990

Het bestuur wenst zijn echtgenote en zijn kinderen alle sterkte bij het verwerken van het verdriet bij dit groot verlies.

Heemkundekring Amalia van Solms

Algemene Ledenvergadering

6 maart 1990

Na een welkomswoord opent de voorzitter de vergadering en vertelt dat het ledental is gestegen tot 175. "hier mogen we trots op zyn blijkbaar leeft de Heemkunde toch, in Baarle". Na de opening blijkt, dat verwarming, een groot gemis is in ons Heemhuis. Het bestuur stelt hier dus een pré. Zodat de c.v. zo spoedig mogelijk gerealiseerd kan worden en we daadwerkelijk tot actieve deelname kunnen overgaan, zeker met het oog op 1000 jaar Baarle.

Ondertussen circuleert een presentielijst onder de aanwezigen en meldt de voorzitter dat er 25 afmeldingen zijn.

Hierna leest de secretaresse de notulen van de vorige Ledenvergadering voor. Daarna een overzicht van de activiteiten van het afgelopen verenigingsjaar 1989.

De voorzitter en de penningmeester geven uitleg over de begroting en de financiën, die voor iedereen ook op de tafel ligt.

De voorzitter wijst op de succesvolle verkoop van de kalender en dankt ieder voor zijn inzet.

Na een correctie van een paar schoonheidsfoutjes brengt G.de Jong namens de kascommissie verslag uit en complimenteert de penningmeester met het uitmuntende jaarverslag.

Van de leden kwamen enkele nuttige suggesties i.v.m. de begroting

A.Moors: Zijn er mogelijkheden om de tekorten structureel te bestrijden? Voorz.: Het bestuur buigt zich over een uitgave in de vorm van een jaarboek wat een nieuwe bron van inkomsten kan zijn.

A.Moors: Suggestie: C.V. niet ten volle lasten laten komen van boekjaar 1990, maar afschrijven over b.v. 5 jaar. Voorz.: Dank voor de tip. Het bestuur heeft zich daarnaast ingespannen om via sponsorgelden in de aanleg te voorzien.

De contributie blijft gehandhaafd zoals vorig jaar. Hierna volgt een pauze.

Nieuwe gegadigden voor de bestuursfunctie hebben zich niet gemeld, zodat de herkiesbaar gestelden voor een nieuwe periode van 2 jaar zitting nemen in het bestuur.

De kascommissie 1991 wordt samengesteld: Fv.Dijk en B.Wentink.

De secretaresse vraagt aan de aanwezigen om suggesties aan te dragen voor de activiteiten 1990 die het bestuur kan meenemen om ze eventueel dit jaar nog in te vullen of voor volgend jaar.

Mevr.v.Eijl: Heb een groot aantal attributen rond het thema "doop" en wil dit gaarne beschikbaar stellen. Antoon: Wellicht te combineren met de tentoonstelling rond Kerstmis. Hij maakt hiervan een aantekening.

Fv.Dijk: Heb een dia-serie over 't Lam Gods en andere schilderijen uit de Renaissance en wil daar graag een avond voor de leden mee verzorgen. Ad: Zullen dit meenemen in de agenda.

E.Ragas: Rond de opening van de Japanse kamer; b.v. sponsoring door Fuji, opening door de Japanse ambassadeur, medewerking vragen aan het Japans Verkeersburo. Na enig gelach, neemt het bestuur dit ook mee ter overweging, hoe men dit zou kunnen aanpakken.

F.Lückmann: Jammer dat er met carnaval geen dia's gepresenteerd zijn. Antoon: Hou dit graag in reserve voor volgend jaar.

Nicole: Oproep aan de leden om zich beschikbaar te stellen voor het "bemannen" van tentoonstellingen. Ook hebben we een aantal mensen nodig om het Heemhuis eens een huishoudelijke beurt te geven. Meteen wordt er een lijst de zaal ingestuurd waar de aanwezigen hun naam op kunnen schrijven. Dezelfde oproep komt ook in de Nicuwsbrief.

Jos: In het kort uitleg over het boek 1000 jaar Baarle en tevens een oproep aan de leden om hieraan mee te werken.

In ons Weekblad zal iedere keer melding gemaakt worden wanneer men in het Heemhuis terecht kan om copy in te leveren en vragen te stellen.

Fons: De Nicuwsbrief, graag toezending van copy naar de redactie, we kunnen meer gebruiken, dus leden: schrijven maar.

Hierna komen we bij de rondvraag:

FWillemsen: Waarom de school van Ulicoten niet gevraagd is voor rondleiding tijdens de tentoonstelling van M.Pauw. Secr.: Dit hebben wij, als bestuur, niet geregeld, maar is vanuit de scholen zelf gevraagd.

Om 22.30 uur sluiting van de vergadering, waarna F.Remeysen de tijd wordt gegeven om ter afsluiting de video-band over de opening en een band met een impressie van Baarle vanuit de Belg. Kerktoeren te laten zien.

Cursus Oud Schrift

Op 12 april jl. beëindigde een vijftiental deelnemers de cursus oud schrift. Zoals bij de meeste cursisten was ook bij mij het genealogisch onderzoek de directe aanleiding tot het volgen van de lessen. En vermits mijn voorouders honderden jaren lang in Ulicoten woonden, schreef ik mezelf vol goede moed in te Baarle.

Twaalf avonden lang, telkens van 20 tot ruim 22 uur, ontcijferden we dankzij de geduldige begeleiding van streekarchivaris deHr. Zom in totaal zo'n veertigtal oude teksten. Onze lesgever bleek een boeiende figuur te zijn. Hij verstaat nl. de kunst om de hedendaagse mens wegwijs te maken in het soms moeilijke vatbare verleden.

Met groeiend enthousiasme maakten we ons huiswerk, de ene meer en de ander minder dan er gevraagd werd. Iedereen hervond iets van het studentikoze uit zijn jeugd, waardoor er een ontspannen sfeer heerste: veel gelach maar weinig rode kaken bij leesfouten.

Wie dit keer de kans voorbij liet gaan, kan enkel hopen dat het initiatief herhaald wordt. En dan niet aarzelen ! Tot slot nog een woord van dank aan Mevr. Ragas-Joosen voor de lekkere (en warme) koffie.

En moge de nieuwe lichte archief-bezoekers ook hun bijdrage leveren in het plaatselijke heemkundige onderzoek.

Herman Janssen, Merksplas

40 JAAR GETROUWD

Op 26 april 1990 zijn

Fons Willemsen en

Miet Willemsen-van Vugt

40 jaar getrouwd.

Op vrijdag 27 april 1990 willen zij dit feestelijk vieren.

Het feestadres is Café-Zaal 'De Zwaan' te Ulicoten

Receptie van 17.30-18.30 uur

NIEUWE LEDEN

Vanaf heden zal het bestuur een of twee keer per jaar een overzicht publiceren van de nieuwe leden. Het lijkt ons zinvol dat de leden ook weten wie er allemaal lid worden van onze vereniging. In deze eerste lijst treft u de namen aan van alle nieuwe leden die zich sinds 1 oktober 1989 bij onze vereniging hebben aangesloten.

Fam. Andries–Clemens, Donkerstraat 4, Baarle Hertog
Broederhuis De la Salle, Graaf Hermansstraat 23, Cuyk
DeHr. A. Cornelissen, Chaamseweg 14, Baarle Hertog
Mevr. M. Cornelissen–Koks, Hertog Hendrik–I–plein 8, Baarle Hertog
Fam. G. Dirven–Lückmann, Molenbaan 24, Baarle Hertog
Fam. J. Galjaard, Bungalowpark 8, Baarle Nassau
DeHr. L. Gatzen, Desiré Geeraertsstraat 14, Baarle Nassau
DeHr. P. van der Gijp, Frederikstraat 23, Baarle Nassau
Mevr. J. van Ginneken, Gen.Maczeklaan 18, Baarle Nassau
Mevr. C. Govaerts, Turnhoutseweg 18–A, Baarle Hertog
Fam. Haneveer, Pastoor van Herdegomstraat 7, Baarle Hertog
DeHr. H. van Hees, Pastoor de Katerstraat 3, Baarle Hertog
DeHr. G. Jansen, Baarleseweg 10, Ulicoten
DeHr. H. Jansen, Molenstraat 11, Baarle Hertog
DeHr. A. Kuijpers, Loveren 38, Baarle Nassau
DeHr. P. Kuijpers, Taxandriastraat 9, Baarle Nassau
Mej. Leijten, Nieuwstraat 24A, Baarle Nassau
Mevr. Merx–Lambertijn, Oordeelsestraat 86, Baarle Nassau
DeHr. J. van Overeem, Nassaulaan 28, Baarle Nassau
DeHr. M. Proost, Smiskensstraat 54, 2300 Turnhout
Mevr. M. Rentiens–Jacobs, Wilhelminastr. 12, Ulicoten
DeHr. F. Staes, Kapelstraat 23, Baarle hertog
DeHr. J. Staes, Grens 15, Baarle Nassau

MEDEDELINGEN

Werkgroep duizend jaar Baarle

Op maandag 23 april gaat de bijeenkomst door van de werkgroep duizend jaar Baarle. Niet enkel de huidige medewerkers maar iedereen die meent met ideeën, initiatieven, artikels etc. een bijdrage te kunnen leveren, is hierbij uitgenodigd.

Lidmaatschap

Beste leden

U heeft er toch aan gedacht om uw lidgeld via de ingesloten overschrijving/accept-giro over te maken op rekening van de heemkundekring 'Amalia van Solms'? Zoniet, dan vragen wij u om dit alsnog te doen en het bedrag (persoonlijk lidmaatschap: fl 25,- / 450 Bf ; familielidmaatschap: fl 40,- / 720 Bf) over te maken op :

rek. RABO-bank 10.38.94.969

rek. Kredietbank 418-1014691-23

Weet u niet precies meer of u uw lidgeld overgemaakt heeft? Wij hebben het gemakkelijk gemaakt voor u. Als er een rode stip op de omslag van uw nieuwsbrief staat, betekent dat uw lidgeld nog niet op de rekening van de heemkunde-kring is gestort.

	Persoonlijk lidmaatschap	Gezinslidmaatschap
Amalia van Solms	fl.25,00/450 BF	fl.40,00/720 BF
Amalia + Brabants Heem	fl.43,50/785 BF	fl.58,50/1055 BF
Amalia+Taxandria	fl.52,50/950 BF	fl.67,50/1215 BF
Amalia + Brabants Heem + +Taxandria	fl.71,00/1280 BF	fl.86,00/1550 BF
Jeugdleden t/m 16 jaar	fl.5,00/90 BF (uitsluitend persoonlijk)	

Namens het bestuur, de penningmeester,

F. Racijsmackers

GEEN MONUMENT VOOR WILLIAM KIRLIN

De werkgroep herstel monument William Kirlin te Castelré, had zich in een verzoek gericht aan B en W van Baarle Nassau sterk gemaakt om te komen tot herstel van dit kleine monument. Dit monument dat nota bene door de gemeente zelf werd opgericht op 18 september 1945 is door twee reconstructies van de Hoogstratensebaan verdwenen. Wijlen Dr. Loffeld had zich hier al voor ingespannen maar zijn werk niet kunnen afmaken. Nu had de werkgroep dit initiatief weer nieuw leven ingeblazen ook omdat Burgemeester Kortmann destijds zeer positief stond tegenover dit initiatief, maar helaas ziet het huidige college van B en W er vanaf vanwege de kosten die dit met zich meebrengt. Jammer, maar we gaan beslist niet bij de pakken neerzitten.

Ondergetekende heeft inmiddels contact gehad met een sponsor, die van plan was om de gemeente te helpen bij het verwerven van fondsen voor een nieuwe muziekkiosk t.g.v. het 1000-jarig bestaan. Wij zullen proberen om diezelfde sponsor ervan te overtuigen dat ze die muziekkiosk maar moeten vergeten omdat dit gemeentebestuur dat niet verdient en beter een veel kleiner bedrag kan besteden aan het monument voor William Kirlin.

Namens de werkgroep,

Ed Ragas

De contactadressen van Heemkunde–kring Amalia van Solms:

Baarle: Nicole Ragas, Dr. Govaertsplantsoen 18, 2338 Baarle Hertog (tel:699740)

Ulicoten: A. Willemsen, Heikantsestraat 3, 5113 BS Ulicoten (tel:04249–352)

Zondereigen: M. Versmissen, Zondereigen 46, 2338 Baarle Hertog (tel:633441)

Castelré: M. Hurks, Stoope Stede 2, 5114 AC Castelré (tel:04253–9719)

Laatste nieuws

Het heeft Hare Majesteit behaagt ons lid G.A.C. van de Lindeloof te benoemen tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

De hierbij behorende versierselen werden hem door locoburgemeester Ch. Boeren opgespeld tijdens een feestelijke bijeenkomst in de Rabobank op 27 april 1990.

De diverse sprekers memoreerde het werk dat de heer van de Lindeloof vooral voor zijn bank heeft gedaan. Hij bouwde de Rabobank zowel figuurlijk als letterlijk op tot de belangrijkste financiële instelling van ons dorp.

Daarnaast haalde de diverse sprekers ook aan, dat de heer van de Lindeloof ook aan het maatschappelijk welzijn veel van zijn toch al beperkte vrije tijd heeft besteed. Zo was hij van 1977 tot 1984 voorzitter van het schoolbestuur. Van 1985 tot 1988 voorzitter van het Wit-Gele Kruis, Acht jaar lid van de Parochiale Caritas instelling en medeoprichter en de eerste voorzitter van onze vereniging Heemkunde-kring Amalia van Solms. Deze laatste functie vervulde hij met enthousiasme vanaf de oprichting in 1976 tot 1982.

Als voorzitter van onze vereniging hield hij het niet alleen bij woorden. Daadwerkelijke steun en ook financiële steun hebben wij als culturele instelling vooral van de Rabobank ondervonden en het mag gerust eens hardop gezegd worden dat de heer van de Lindeloof daarbij luidelijk het voortouw heeft genomen.

Het bestuur wil hem dan ook niet alleen van Harte Gelukwensen met deze benoeming, maar hem vooral danken voor al hetgeen hij speciaal voor Heemkunde-kring Amalia van Solms heeft gedaan. Ook wil het bestuur zijn vrouw en zijn kinderen van harte gelukwensen met deze benoeming.

Het bestuur.

BAARLE'S OUDSTE INWONER NU GEFLEST

Deskundigen achten het zeer wel mogelijk dat
BAR-LE-DUC NATUURLIJK MINERAALWATER,
duizenden jaren (misschien wel 3000 jaren) oud is.

BAR·LE·DUC

NATUURLIJK MINERAALWATER

